

Î N C H E I E R E

29 august 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic „VICTORIE” și Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, prin intermediul avocatului Vadim Banaru,

în cauza la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic „VICTORIE” și Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea actului administrativ și obligarea de a înregistra cererile Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” pentru participarea la referendumul republican constituțional și la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024,

împotriva hotărârii din 22 august 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată,

c o n s t a t ă:

La 09 august 2024, Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic „VICTORIE” și Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” au depus acțiune în contencios administrativ împotriva Comisiei Electorale Centrale, solicitând: anularea Hotărârii nr. 2687 din 07 august 2024 a Comisiei Electorale Centrale „cu privire la cererea de înregistrare a Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” pentru participarea la referendumul republican constituțional și la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024”; obligarea Comisiei Electorale Centrale de a înregistra Blocul electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” pentru participarea la referendumul republican constituțional și la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024, în baza actelor depuse.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, la 30 iulie și 02 august 2024, au depus la Comisia Electorală Centrală cereri privind înregistrarea Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” pentru participare la referendumul republican

constituțional și alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024. La aceste cereri au fost anexate toate actele necesare conform prevederilor legale.

La 03 august 2024, autoritatea publică pârâtă a conexas procedurile administrative respective într-o singură procedură.

La 04 august 2024, Comisia Electorală Centrală a solicitat reclamanților elucidarea unor aspecte care au intervenit la examinarea cererilor.

La 06 august 2024, reclamanții au expediat un răspuns detaliat cu privire la fiecare întrebare și solicitare a Comisiei Electorale Centrale.

La 07 august 2024, Comisia Electorală Centrală a aprobat hotărârea nr. 2687 cu privire la cererea de înregistrare a Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” pentru participare la referendumul republican constituțional și alegerile pentru funcția de Președinte ai Republicii Moldova din 20 octombrie 2024. Conform părții rezolutive a hotărârii, Comisia a decis: „Se refuză înregistrarea Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” conform solicitărilor înregistrate sub nr. CEC-7/14874 din 30 iulie 2024 și nr. CEC-7/14951 din 02 august 2024. Se sesizează Autoritatea Națională de Integritate în vederea verificării celor constatate în partea descriptivă a prezentei hotărâri, cu remiterea copiilor de pe procesele-verbale ale actelor organelor centrale ale participanților la procedura administrativă.”

În opinia reclamanților, prin actul administrativ individual defavorabil menționat supra sunt sancționați prin refuzul de a participa, în cadrul unui bloc electoral, la scrutinele electorale din 20 octombrie 2024. Prin acest act administrativ reclamanții sunt prejudiciați grav, li se încalcă drepturile fundamentale la alegeri libere, este restrâns dreptul fundamental de a fi ales, este restrâns grav dreptul la libera exprimare, sunt discriminați în raport cu alți potențiali concurenți electorali, nu li se asigură condiții echitabile la o campanie electorală în conformitate cu principiile constituționale și Codul electoral.

Potrivit reclamanților, considerentele pârâtului care au stat la baza refuzului sunt următoarele:

- încălcarea pct. 9 din Instrucțiunea CEC-8/5508 din 4 august 2023 privind particularitățile constituirii și înregistrării blocurilor electorale. Pârâtul consideră că denumirea blocului este neconformă dat fiind că este identică cu denumirea altui partid. De asemenea se menționează că nu se permite să existe două blocuri cu aceeași denumire, deoarece scrutinele electorale se desfășoară în aceeași zi.

- se menționează că nu este posibil ca blocul să fie condus de către o persoană care are restricții în baza unor sancțiuni internaționale deoarece există riscul să fie limitată în a deschide conturi bancare, etc.

- fontul utilizat la denumirea blocului electoral este ilegal deoarece nu este prezentat dreptul de utilizare din partea autorilor.

- neprezentarea tuturor actelor pentru a verifica procedurile interne de desemnare în organele de conducere.

- excluderea unor prevederi neconforme din Acordul de constituire al blocului și alegații privind disciplina financiară a unor componente ale blocului.

- transfer de imagine de la un partid declarat neconstituțional.

În opinia reclamanților, argumentele Comisiei Electorale Centrale menționate supra sunt ilegale, neîntemeiate, contrare circumstanțelor de fapt și de drept și în totalitate abuzive. Pârâta a aplicat legea contrar sensului acesteia, iar unele concluzii

în general nu se bazează pe vreo normă de drept și reprezintă doar o opinie arbitrară și discreționară a autorității publice. Autoritatea pârâtă a ignorat poziția reclamantilor care a venit cu explicații exhaustive la fiecare obiecție. Comisia Electorală Centrală a refuzat să motiveze poziția și să vină cu argumente din punct de vedere a legii, a respins argumentele reclamantilor prin niște enunțuri subiective, interpretări personale, care contravin situației de fapt.

Cu referire la faptul corespunderii denumirii blocului cu prevederile legale în condițiile existenței partidului cu denumirea „Victorie” reclamantii au menționat că, denumirile nu sunt identice.

Instrucțiunea prevede expres prohibiția de existență a denumirilor identice. Conform DEX, cuvântul „identic” înseamnă corespundere întru totul cu ceva, la fel. Adică similitudinea trebuie să fie de 100%.

La caz, însă, denumirea Blocului electoral este „VICTORIE - ПОБЕДА”, iar similitudinea este de doar 50%.

Totodată, această prohibiție nu poate fi aplicată în privința componentelor blocului, deoarece pct. 9 din Instrucțiune prevede restricția de identitate de denumiri doar în cazul altor partide sau altor concurenți electorali înregistrați. Partidul „Victorie” este parte componentă a blocului. Alt partid sau alt bloc cu aceeași denumire nu poate exista a priori. Sensul acestor restricții este de nu permite confuzia alegătorilor. În speță nu poate fi vorba de confuzie atât timp cât partidul „Victorie” este parte componentă a blocului și această denumire nu mai poate fi utilizată de alte partide sau alți concurenți electorali.

În acest caz, în opinia reclamantilor, pârâta a demonstrat un abuz și o discreție totală, aplicând total eronat prevederea din pct. 9 a propriei sale instrucțiuni.

În privința imposibilității existenței a două blocuri de denumiri identice, reclamantii au indicat că, la 20 octombrie 2024, vor avea loc două procese electorale distincte total: alegeri prezidențiale și referendum republican. Aceste scrutine sunt reglementate separat de prevederile Codului electoral, având reguli diferite privind participarea, înregistrarea, etc. Consideră că comasarea acestor două proceduri administrative este una ilegală și neîntemeiată. Nu pot fi comasate două procese care au scop diferit și diferite reglementări. Codul electoral nu prevede posibilitatea de participare în comun la două scrutine diferite, cu aceiași participanți sau concurenți, etc. Faptul că acestea vor avea loc în aceeași zi nu înseamnă că pot fi comasate două procese. Pentru fiecare proces electoral distinct urmează să fie înregistrați participanți separați.

Astfel, părțile blocului electoral au depus cereri separate și acte separate pentru două scrutine separate și care urmează a fi examinate separat.

Cu privire la conducătorul blocului, reclamantii remarcă că, potrivit prevederilor art. 64 din Codul electoral și Instrucțiunea Comisiei Electorale Centrale, secretarul executiv sau conducătorul blocului nu este supus verificării sau înregistrării de către Comisie. Această informație a fost prezentată cu scop de a informa despre datele de contact și persoana de legătură cu blocul electoral. Dna Tauber, aleasă în funcția de secretar executiv, este cetățean al RM cu drepturi civile și electorale depline (fapt confirmat prin hotărârile Curții Constituționale nr. 16/2023 și nr. 9/2024).

Astfel, alegațiile cu privire la sancțiunile internaționale sau alte restricții, nu au nicio relevanță pentru procedura legală de înregistrare a blocului electoral.

Ce ține de viitoarele condiții privind finanțarea campaniei electorale, reclamanții au menționat că aceste subiecte nu țin de prezenta procedură administrativă. Toate procedurile ulterioare se vor desfășura în strictă corespundere cu prevederile legale și cu notificarea tuturor autorităților competente. Refuzul de a înregistra blocul în temeiul unor situații ipotetice este ilegal și inadmisibil.

Privind fontul utilizat la denumirea blocului, reclamanții au indicat că solicitarea de acte și drepturi de autor pentru faptul că este utilizat un font gratuit, liber și accesibil pentru toți în programul Microsoft Word este o adevărată aberație din partea pârâtei. Niciodată în istoria alegerilor nu s-au cerut astfel de acte. Fiecare concurent electoral utilizează în denumirea sa anumite inscripții, iar majoritatea textelor sunt scrise cu fonturi din programul Word. Chiar și prezenta cerere de chemare în judecată este scrisă cu fontul Times New Roman și nimeni nu cere confirmare de utilizare a dreptului de autor în privința acestui font. Ar fi absurd, mai ales în condițiile în care programul Microsoft Word este licențiat. Fontul menționat este gratuit, accesibil și nu necesită vreun act suplimentar. Mai mult, Comisia Electorală Centrală nu a prezentat care este baza legală de solicitare a unui astfel de document.

Cu referire la componența organelor competente de a decide formarea blocurilor electorale, reclamanții au menționat că, la depunerea cererii cu privire la înregistrarea blocului electoral s-au respectat condițiile imperative prevăzute de art. 64 din Codul electoral, precum și regulile prevăzute de către Instrucțiunea privind particularitățile constituirii și înregistrării blocurilor electorale (aprobat prin hotărârea CEC nr. 1131/2023).

Potrivit art. 64 alin. (3) din Codul electoral, partidele politice pot conveni asupra formării unui bloc electoral, consemnând decizia de participare la constituirea acestuia, aprobată în conformitate cu statutele (regulamentele) lor, într-un proces-verbal. Alin. (4) din același articol prevede că, blocurile electorale se formează în baza acordului de constituire, aprobat de către partidele politice înregistrate în modul prevăzut de lege până la stabilirea datei alegerilor și care au decis să participe la constituirea unui bloc electoral.

Pct. 4 din Instrucțiune prevede că, pentru a fi înregistrat de Comisia Electorală Centrală, blocul electoral prezintă următoarele documente: 1) cererea de înregistrare a blocului electoral semnată de către persoana/organul cu drept de reprezentare (conform anexei nr. 1); 2) procesele-verbale ale partidelor politice în care este consemnată decizia acestora de a participa la constituirea blocului electoral (conform anexei nr. 2); 3) acordul de constituire a blocului electoral, semnat de părțile constituente ale acestuia; 4) simbolul electoral în varianta electronică și pe hârtie; 5) documentele statutare ale partidelor ce au constituit blocul electoral.

Astfel, prevederile menționate supra reglementează exhaustiv actele care urmează a fi prezentate organului de înregistrare. Reclamanții au subliniat că toate aceste acte au fost prezentate. Nu există niciun temei legal sau alte circumstanțe care ar pune la dubiu veridicitatea documentelor aprobate de partidele politice componente ale blocului. Membrii blocului, dar și membrii organelor de conducere ale acestora, au semnat pe proprie răspundere aceste acte oficiale și răspund juridic, inclusiv penal, pentru orice fals în acte publice potrivit art. 332 din Codul penal. Mai mult ca atât, toate partidele componente ale blocului sunt înregistrate oficial la Agenția Servicii Publice și toate actele, procesele-verbale și lista membrilor

organelor de conducere au fost depuse la momentul înregistrării, iar careva obiecții nu au fost înaintate.

În aceste condiții, pentru reclamanți nu este clar care este temeiul juridic de a solicita acte care ar atesta componența numerică și nominală a organelor interne de conducere.

În opinia reclamanților, prevederile art. 22 alin. (1) din Codul administrativ nu sunt relevante acestui proces, iar prevederile Codului electoral și ale Instrucțiunii Comisiei Electorale Centrale au fost respectate integral.

Consideră reclamanții că o astfel de solicitare din partea Comisiei Electorale Centrale reprezintă un abuz și depășire a atribuțiilor de serviciu. Argumentul Comisiei Electorale Centrale precum că nu toate persoanele indicate ca membri în organele de conducere au depus declarații la ANI, nu suportă nicio critică. De exemplu, faptul că dl. Lungu sau dl. Becheriu nu au depus astfel de declarații, nu înseamnă că nu sunt lideri de partid. Acest fapt este consemnat în registrul ASP care este public și oficial. Iar relațiile cu ANI țin de un alt proces administrativ, care nu are nicio tangență cu înregistrarea blocului.

În același timp, pentru a demonstra buna credință, reclamanții au transmis confirmările necesare cu privire la componența organelor de conducere ale tuturor partidelor.

Cu privire la unele prevederi din Acord, reclamanții au indicat că potrivit pct. 10, prevederile referitor la credite a fost introdusă în textul Acordului pentru a respecta prevederile art. 64 alin. (5) lit. g) din Codul electoral, care obligă introducerea unor astfel de prevederi în Acord. În cazul în care potrivit altor reglementări legale sau regulamente ale Comisiei Electorale Centrale, asemenea formă de finanțare nu este permisă atunci, evident, că blocul electoral va respecta legea.

Consideră că prezența unor astfel de elemente în textul Acordului nu contravine legii, nu poate influența valabilitatea acestuia și nu poate constitui temei de refuz a înregistrării.

Respectiv, întrebarea referitor la pct. 10 din Acord nu are nicio relevanță cu procedura de înregistrare și cerințele legate prevăzute de art. 64 al Codului electoral și Instrucțiunea Comisiei Electorale Centrale.

Referitor la pct. 11 din Acord, s-a menționat că această prevedere cu privire la alocațiile din bugetul de stat a fost introdusă în textul Acordului pentru a respecta prevederile art. 64 alin. (5) lit. f) din Codul electoral și pct. 2 sub. 7) din Instrucțiunea Comisiei Electorale Centrale care obligă introducerea unor astfel de prevederi în Acord. În cazul în care potrivit altor reglementări legale sau regulamente ale Comisiei Electorale Centrale, asemenea formă de finanțare nu este permisă atunci, evident, că blocul electoral va respecta legea. Dacă există neconcordanțe normative atunci acest aspect urmează a fi revăzut de către organele abilitate. Consideră că prezența unor astfel de elemente în textul Acordului nu contravine legii, nu poate influența valabilitatea acestuia și nu poate constitui temei de refuz a înregistrării.

Referitor la pct. 5 din Acord s-a indicat că prevederile ce țin de datele de contact sunt obligatoriu de a fi indicate potrivit art. 64 alin. (5) lit. c) din Codul electoral și pct. 3, sub. 3) din Instrucțiunea Comisiei Electorale Centrale. Imediat după constituirea blocului, aprobarea Acordului și delegarea membrilor în biroul executiv, s-a desfășurat ședința biroului executiv la care a fost desemnat și secretarul executiv.

Datele ce țin de adresă și telefon din textul Acordului sunt date de ordin tehnic, care au fost completate imediat după desemnarea oficială a secretarului executiv. Totul s-a efectuat strict conform procedurii legale, iar concluzia Comisiei Electorale Centrale privind mimarea sau nerespectarea procedurii sunt neîntemeiate și bazate pe presupuneri lipsite de probe.

Ce ține de unele dubii cu privire la respectarea condițiilor de finanțare a campaniei electorale și refuzul înregistrării, motivând că unele componente ale blocului sunt în litigii cu Comisia Electorală Centrală pe domeniul financiar, reclamantii au remarcat faptul că astfel de concluzii reprezintă un abuz din partea autorității și o demonstrație de rea-credință și parțialitate.

Suplimentar, reclamantii au menționat că, componentele blocului nu utilizează imaginea vreunui partid declarat neconstituțional, iar orice aluzie sau legătură este manipulatorie. În acest sens s-a făcut referire la Hotărârile Curții Constituționale nr. 16/2023 și nr. 9/2024, prin care s-a menționat expres că orice criteriu restrictiv trebuie să corespundă cerinței de legalitate, de proporționalitate și să nu atingă însăși existența dreptului.

Reclamantii au atras atenția că, potrivit art. 18 din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală are misiunea creării de condiții optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri libere și corecte.

Potrivit art. 19 alin. (1) din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală este obligată să se conducă de principiul imparțialității și neutralității politice. Iar, art. 16 alin. (2) din Codul administrativ prevede că, exercitarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare.

Astfel, reclamantii au subliniat că procedura de constituire și înregistrare a blocurilor electorale este expres prevăzută de art. 64 din Codul electoral și Instrucțiunea Comisiei Electorale Centrale cu privire la particularitățile înregistrării blocurilor electorale. Toate aceste cerințe au fost executate. Toate actele necesare au fost prezentate exact cum prevede art. 64 din Codul electoral și Instrucțiunea Comisiei Electorale Centrale. Chiar și cererea, și procesele-verbale, au fost întocmite în baza anexei la instrucțiune.

În opinia reclamantilor, autoritatea pârâtă și-a motivat refuzul prin faptul că nu au fost prezentate acte, care nici nu sunt prevăzute de lege.

Pârâta a venit cu unele concluzii subiective care nu sunt prevăzute de lege. Comisia Electorală Centrală a dat apreciere proprie unei situații de fapt care nu este reglementată. Astfel Comisia a aplicat în privința reclamantilor reguli inexistente, punându-i în situație total dezavantajoasă și discriminatorie. Chiar dacă reclamantii au prezentat toate actele necesare strict conform prevederilor art. 64 din Codul electoral și Instrucțiunea Comisiei Electorale Centrale, pârâta a decis să se abată de la norma legală și să înainteze alte cerințe, care nici nu puteau fi cunoscute de reclamantii și nici nu erau obligați să le respecte în virtutea legii. Astfel autoritatea pârâtă a sfidat un principiu constituțional al accesibilității și previzibilității legii (art. 23 din Constituție).

Reieșind din cele menționate, reclamantii au solicitat anularea Hotărârii nr. 2687 din 07 august 2024 a Comisiei Electorale Centrale „cu privire la cererea de înregistrare a Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” pentru participarea la referendumul republican constituțional și la alegerile pentru funcția de Președinte al

Republicii Moldova din 20 octombrie 2024”; obligarea Comisiei Electorale Centrale de a înregistra Blocul electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” pentru participarea la referendumul republican constituțional și la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024, în baza actelor depuse.

Prin hotărârea din 22 august 2024 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea înaintată de Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic „VICTORIE” și Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea actului administrativ și obligarea de a înregistra cererile Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” pentru participarea la referendumul republican constituțional și la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, Curtea de Apel Chișinău a reținut prevederile pct. 9 din Instrucțiunea privind particularitățile constituirii și înregistrării blocurilor electorale, aprobată prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1131/2023, potrivit căruia denumirea blocului electoral nu poate fi identică cu denumirea altor concurenți electorali sau cu denumirea partidelor (inclusiv declarate neconstituționale), blocurilor electorale deja înregistrate, iar în cazul desfășurării simultane a referendumului cu un alt scrutin – în asociere cu problema supusă referendumului. Nu se admite identitatea sau similitudinea elementelor de identificare ale concurenților electorali. Astfel, în speță, nu poate fi reținut ca întemeiat argumentul reclamantilor precum că, denumirea Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” în condițiile existenței partidului cu denumirea „VICTORIE”, că aceste denumiri nu sunt identice/similare. Or, după cum rezultă din art. 1 alin. (2) din Statutul Partidului Politic „VICTORIE” urmează că denumirea integrală a partidului este Partidul politic „VICTORIE”, denumirea partidului în limba rusă este „ПОБЕДА”.

Curtea de Apel Chișinău a reținut constatările Curții Constituționale expuse în pct. 101 al Hotărârii nr. 29 din 09 decembrie 2014, în care a indicat că: „101. Curtea atrage atenția Comisiei Electorale Centrale asupra importanței evitării situațiilor care ar putea crea confuzii în percepția publicului neinițiat între elementele de identificare ale concurenților electorali, nu numai prin identitate, dar și prin similitudine.”

Completul judiciar a menționat că nu se neagă dreptul subiecților electorali de a forma două blocuri electorale distincte în cazul alegerilor prezidențiale și referendumului republican în diferite variații ale părților componente, însă în acest caz, după cum s-a menționat mai sus, denumirea urmează a fi de asemenea una distinctă.

Instanța a conchis că Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic „VICTORIE” și Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” nu au înlăturat carența fundamentală, în ceea ce privește respectarea prevederilor pct. 9 din Instrucțiunea privind particularitățile constituirii și înregistrării blocurilor electorale, aprobată prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1131/2023, la depunerea cererilor de înregistrare a Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” pentru participare la referendumul republican constituțional și alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024.

Totodată, Curtea de Apel Chișinău a menționat că, deși au recepționat demersul nr. CEC-8/5508 din 04 august 2024, reclamantii și-au expus propria viziune asupra

aspectului cu privire la denumirea blocului electoral, însă de facto nu au înlăturat neajunsurile stabilite, considerent din care, autoritatea publică pârâtă, Comisia Electorală Centrală nu a avut o altă opțiune decât de a refuza înregistrarea Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА”. Or, Comisia Electorală Centrală, desfășurând activitatea administrativă de examinare a admisibilității cererilor de înregistrare a Blocului electoral „VICTORIE - ПОБЕДА” sub aspectul fundamental al acestora - de înregistrare a două entități cu aceeași denumire, identică cu denumirea altui partid politic, întemeiat a stabilit că acest viciu, care nu a fost înlăturat de către solicitanți, excede dreptul Comisiei Electorale Centrale să finalizeze procedura administrativă altfel decât prin refuzul de a înregistra Blocul electoral „VICTORIE - ПОБЕДА”.

La 25 august 2024, Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic „VICTORIE” și Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, prin intermediul avocatului Vadim Banaru, au depus recurs nemotivat împotriva hotărârii din 22 august 2024 a Curții de Apel Chișinău, iar la 28 august 2024, au depus recursul motivat, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului au fost aduse argumente similare celor din cererea de chemare în judecată.

La 26 august 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia cererii de recurs Comisiei Electorale Centrale (f.d. 184), iar la 28 august 2024, a expediat și copia recursului motivat (f.d. 205).

La 29 august 2024, Comisia Electorală Centrală a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând declararea acesteia ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral (în vigoare de la 01 ianuarie 2023), în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea. Alineatul 8 al aceluiași articol stipulează că, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).

Potrivit art. 100 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, autoritățile competente examinează contestațiile în termen de 3 zile de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. La examinarea litigiilor electorale, instanțele judecătorești aplică același termen, inclusiv în cadrul procedurilor de exercitare a căilor de atac.

Din actele cauzei rezultă că, la 22 august 2024, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat, în ședință publică, hotărârea contestată, dispozitivul fiind expediat părților prin poșta electronică în aceeași zi, ora 16.13 (f.d. 170).

Hotărârea motivată a Curții de Apel Chișinău din 22 august 2024 a fost expediată participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la 26 august 2024, ora 10.18, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d. 171). La 25 august 2024, ora 10.42, avocatul Vadim Banaru a expediat recursul preliminar (f.d. 176-179).

Ca rezultat al repartizării aleatorii prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza a fost repartizată judecătorului-raportor la 26 august 2024, ora 14.59 (f.d. 183). În aceeași zi, recursul nemotivat i-a fost expediat prin poșta electronică intimă (f.d. 184-185).

La 28 august 2024, ora 13.17, avocatul Vadim Banaru a expediat recursul suplimentar (motivată) (f.d. 186-202), care i-a fost comunicată intimată în aceeași zi la ora 15.28 (f.d. 205).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă respectarea termenului de declarare a recursului de către recurenți.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANȘĂ”, Partidul Politic „VICTORIE” și Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, prin intermediul avocatului Vadim Banaru, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1) și (3) din Codul administrativ recursul este admis dacă: interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv; instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

Instanța de recurs reține că recurenții nu au invocat argumentat niciun temei dintre cele enumerate în norma citată supra.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele precitate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile

instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către recurenți nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, recursul depus de Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic „VICTORIE” și Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, prin intermediul avocatului Vadim Banaru, conține obiecții de fapt și de drept similare celor care au fost analizate de către prima instanță, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că, dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei și citarea normelor de drept, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretinsei interpretări, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în

special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic „VICTORIE” și Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, prin intermediul avocatului Vadim Banaru.

Conform art. 95 alin. (1) și (8), art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral, în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul înaintat de Partidul Politic „RENAȘTERE”, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic „VICTORIE” și Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, prin intermediul avocatului Vadim Banaru, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc